

Satu Kritikan Mengenai Suatu Kajian Pemerolehan Morfem Yang Tertentu

Elaine Morais
Pusat Bahasa
Universiti Malaya

Beberapa kajian telah cuba menyiasat urutan yang diperlihatkan oleh pelajar-pelajar semasa memperoleh atau mempelajari bahasa ibunda dan bahasa kedua. Pada tahun 1973 Roger Brown dalam satu kajian yang penting telah membuktikan bahawa kanak-kanak yang memperoleh bahasa Inggeris sebagai bahasa pertama memperlihatkan urutan yang sama bagi morfem-morfem gramatis dalam situasi-situasi yang wajib. Penemuan-penemuan dari kajian membujur ini telah pun disahkan oleh satu kajian melintang yang dijalankan oleh de Villiers dan de Villiers pada tahun yang sama. Selepas itu Heidi Dulay dan Marina Burt telah menjalankan beberapa kajian pada tahun-tahun 1973, 1974 dan 1975 bagi mengenalpasti sama ada kanak-kanak yang mempelajari bahasa kedua memperlihatkan urutan yang sama atau tidak.

Dalam rencana ini, saya ingin mengkritik percubaan pertama yang dijalankan oleh Dulay dan Burt serta kesimpulan-kesimpulan mereka mengenai pemerolehan urutan morfem pada amnya.

Sampel yang digunakan oleh Dulay dan Burt melibatkan tiga kumpulan kanak-kanak yang berumur dari enam tahun sehingga lapan tahun. Kumpulan yang pertama terdiri daripada 95 orang kanak-kanak Chicano dari Sacramento, California. Kumpulan yang kedua terdiri daripada 26 pelajar Mexican dari San Ysidro, California. Kumpulan yang ketiga terdiri daripada 30 orang kanak-kanak Puerto Rico dari kawasan East Harlem, New York.

Ketiga-tiga kumpulan tersebut tidak menerima pendedahan yang sama kepada bahasa Inggeris. Oleh yang demikian, semasa kajian itu dijalankan kanak-kanak dalam ketiga-tiga kumpulan tersebut memperlihatkan peringkat kecekapan yang berlainan.

Kanak-kanak dalam kumpulan yang pertama telah menerima lebih pendedahan kepada bahasa Inggeris daripada kumpulan-kumpulan yang lain. Kebanyakan daripada mereka telah lahir di Amerika Syarikat dan semasa kajian itu dijalankan, mereka sedang mengikuti kursus atau program dwibahasa termasuk menerima pengajaran ESL yang formal.

Kanak-kanak dalam kumpulan kedua tinggal di Tijuana dan menghadiri sekolah di San Ysidro setiap hari. Mereka menerima pendedahan kepada bahasa Inggeris di sekolah sahaja tetapi oleh kerana bahasa Inggeris adalah bahasa pengantar, boleh dikatakan bahawa mereka telah menerima pendedahan yang luas kepada bahasa itu.

Kanak-kanak dalam kumpulan yang ketiga telah tinggal di Amerika Syarikat kurang daripada setahun dan mereka menerima kebanyakan pendedahan kepada bahasa Inggeris secara formal di sekolah. Mereka juga mengikuti program dwibahasa di sekolah. Dalam program yang diikuti itu bahasa Inggeris dan bahasa Sepanyol digunakan sebagai bahasa pengantar. Kanak-kanak yang terlibat dalam program ini tidak menerima sebarang pengajaran secara formal dalam ESL.

Dalam percubaannya Dulay dan Burt telah menggunakan satu teknik perbualan yang khas untuk mencungkil bahasa lisan. Teknik ini dikenal sebagai *Bilingual Syntax Measure* (BSM). Semasa teknik ini digunakan penyelidik cuba berbual secara biasa dengan subjeknya dan perbualan mereka biasanya adalah berkaitan dengan perkara-perkara dan kejadian-kejadian yang tertentu dan konkrit. Di samping itu penyelidik juga mengemukakan beberapa soalan kepada subjeknya bagi memastikan bahawa beberapa struktur yang perlu dapat dicungkil daripada subjeknya. Penyelidik-penyelidik yang menggunakan BSM berpendapat bahawa perbualan yang berlaku di antara penyelidik dan subjeknya semasa teknik ini digunakan adalah biasa dan normal.

Di samping itu penyelidik juga menggunakan beberapa soalan yang tertentu dengan menggunakan gambar-gambar sejenis kartun untuk membimbing perbualan itu supaya struktur-struktur yang dikehendaki dapat dicungkil daripada subjeknya. Sekurang-kurangnya itu adalah pengakuan mereka.

Setiap struktur yang dihasilkan oleh setiap kanak-kanak diberi markah berkisar antara 0 dengan 100. Markah yang didapati oleh setiap kanak-kanak menunjukkan sejauh mana ia dapat menguasai struktur yang digunakan itu.

Akhirnya, penyelidik mendapat markah purata bagi setiap struktur dan semua markah purata itu disusun dimulai dengan markah yang paling tinggi ke markah yang paling rendah. Selepas itu satu perbandingan dibuat dengan urutan-urutan yang didapati dengan tujuan mengenalpasti persamaan yang terdapat di antara ketiga-tiga kumpulan itu.

Pada asasnya, kajian ini mengesahkan penemuan yang dikemukakan oleh Roger Brown, bagi kanak-kanak yang mempelajari bahasa kedua. Dulay dan Burt mendapati bahawa urutan-urutan pemerolehan daripada ketiga-tiga kumpulan kanak-kanak memperlihatkan persamaan yang ketara. Dalam kajian perintis ini, Dulay dan Burt memberi tumpuan kepada lapan morfem gramatis dalam bahasa Inggeris: kata jamak panjang (-es) (long plural -es); diri ketiga (3rd person); kepunyaan's (possessive s); kata kerja bantu yang boleh dipendekkan (contractible auxiliary); kala lampau tidak teratur (past irregular); jamak s (plural -s); kopula yang boleh dipendekkan 's (contractible copula's); kata berlanjutan -ing (progressive -ing)

Implikasi utama daripada penemuan-penemuan Dulay dan Burt ialah pelajar-pelajar bahasa kedua mungkin memperoleh struktur-

struktur sintaksis dan morfologi mengikuti satu urutan yang sejagat (universal) atau satu urutan semulajadi. Beberapa kajian yang lain telah memberi sokongan kepada penemuan-penemuan Dulay dan Burt. Kajian-kajian yang dirujuk di sini adalah seperti berikut: Bailey, Madden dan Krasben (1974); Larsen-Freeman (1975); Krashen, Sferlazza, Feldman dan Fathman (1976); Anderson (1976) dan Kessler dan Idar (1977).

Satu kelemahan yang didapati daripada kajian Dulay dan Burt adalah hanya bahasa lisan yang diberi tumpuan. Seperti yang dikatakan tadi, Dulay dan Burt mencungkil data daripada subjeknya dengan menggunakan BSM, satu teknik perbualan. Tetapi, apakah sebab-sebabnya bahasa lisan diberi keutamaan lebih daripada kemahiran mendengar dan membaca? Kebanyakan penyelidik yang menggunakan BSM mengakui bahawa dalam pemerolehan bahasa pertama atau bahasa ibunda dan pembelajaran bahasa kedua fahaman lisan adalah lebih penting daripada pertuturan. Tambahan pula fahaman lisan berlaku sebelum pertuturan dalam proses pemerolehan atau pembelajaran bahasa. Namun demikian, kebanyakan kajian mengenai pemerolehan bahasa menekankan bahasa lisan. Penyelidik-penyelidik mungkin lebih suka mengkaji bahasa lisan kerana kajian-kajian seperti ini lebih mudah dijalankan. Bahasa yang dihasilkan oleh seorang kanak-kanak, iaitu ujaran-ujarannya, dapat diperhatikan dan dikaji secara langsung. Tetapi kita tidak boleh memerhatikan proses pemahaman secara langsung. Kita hanya dapat membuat kesimpulan mengenai proses pemahaman berdasarkan kepada gerak-geri yang relevan. Misalnya, sekiranya penyelidik menyuruh subjeknya menutup pintu dan subjeknya berbuat demikian, penyelidik boleh menyimpulkan bahawa subjeknya telah faham arahan tersebut.

Secara menggunakan ujian-ujian fahaman, penyelidik-penyelidik harus bergantung kepada cara-cara yang cuba mencungkil maklumat secara tidak langsung daripada subjek-subjeknya. Misalnya menyuruh kanak-kanak menjawab soalan atau membuat sesuatu sebagai balasan kepada pertanyaan. Dialog yang berikut daripada Brown dan Beluggi (1964) memberi bukti yang ketara bahawa amatlah sukar menguji pemahaman terutamanya bila sesuatu kajian melibatkan kanak-kanak.

Interviewer . Adam, which is right, "two shoes" or "two shoe"?

Adam . Pop goes the weasel.

Kelemahan yang kedua adalah berkaitan dengan penggunaan BSM. Boleh dikatakan bahawa urutan semulajadi yang didapati oleh Dulay dan Burt dan penyelidik-penyelidik yang lain dalam kajian-kajian mereka adalah merupakan ciptaan atau "artefact" daripada BSM. Rosansky (1976), Porter (1977) dan Hakuta dan Cancino (1977) telah menyuarakan keraguan mereka mengenai penggunaan BSM. Mereka

telah menarik perhatian kepada penggunaan BSM oleh Dulay dan Burt yang telah mengkaji pelajar-pelajar kanak-kanak dan Bailey yang telah mengkaji pelajar-pelajar dewasa. Kedua-dua kajian tersebut telah mendapati bukti yang bersangkutan dengan urutan semulajadi. Rosansky et al menegaskan bahawa Larsen-Freeman juga telah mendapat urutan yang sama apabila ia menggunakan BSM dan satu tugasturutan (imitation task), tetapi apabila ia menggunakan ujian-ujian yang lain yang terdiri daripada kemahiran seperti membaca, menulis dan mendengar, Larsen-Freeman mendapat bukti mengenai urutan yang berlainan, iaitu "evidence of an unnatural order". Apabila Houck, Robertson dan Krashen mengulangi percubaan yang digunakan oleh Larsen-Freeman yang melibatkan tugas menulis mereka juga mendapati bukti yang mengesahkan keputusan yang didapati oleh Larsen-Freeman.

Menurut Krashen apabila ujian-ujian pensel-dan-kertas yang berdasarkan kepada tatabahasa digunakan, pelajar yang mengambil ujian itu dapat menggunakan pengetahuan gramatis yang ada padanya secara sedar. Oleh yang demikian, pelajar itu dapat menggunakan dengan betul struktur-struktur yang amat mudah dipelajari misalnya "third person singular morpheme", "regular past morpheme" dan sebagainya. Krashen berpendapat bahawa kita mungkin dapat membuktikan mengenai urutan semulajadi sekiranya prestasi seseorang pelajar semasa membuat sesuatu ujian yang tidak dipengaruhi oleh "monitor"-nya, iaitu apabila seseorang pelajar diberi sedikit masa sahaja untuk menjalankan tugas itu dan fokusnya ditumpukan kepada maksud yang ia ingin sampaikan dan bukan kepada struktur-struktur yang digunakan. Menurut Krashen dan Dulay dan Burt, BSM adalah satu contoh ujian tersebut. Pandangan Dulay dan Burt adalah seperti berikut:

"Having personally administered the BSM to some 800 children, we can confidently report that the children became so absorbed with the content of the BSM conversation that even those who could produce only a minimal amount of L2 speech were eager to express their thoughts and opinions about the pictures."²

Saya tidak yakin bahawa kanak-kanak yang terlibat dalam kajian Dulay dan Burt akan bersetuju dengan persepsi ini. Pada pendapat saya penggunaan gambar-gambar kartun dan soalan-soalan tertentu bagi mencungkil

mungkin akan menjejaskan prestasi pelajar. Oleh yang demikian, bahasa yang dihasilkan oleh pelajar mungkin tidak begitu "authentic"

atau "natural" Sokongan untuk pandangan ini diberi oleh Perkins dan Larsen-Freeman yang mengakui secara terbuka:

"We learned through the pilot testing that we would have to sacrifice some freedom for the subjects to respond in order to obtain the morphemes we wanted to study."³

Dan sekali lagi dalam rencana yang sama mereka berkata:

"We will have to resolve the problem of how much "naturalness" we can allow in data collection procedures. We found we had to increase the structuring of our tasks, making the questions more specific each time, in order to get data on the morphemes we chose to study. This seems to be an unavoidable effect of cross-sectional studies."⁴

Menurut Porter urutan yang didapati apabila BSM digunakan adalah "an artefact of the testing situation". Dalam kajiannya beliau mendapati satu urutan pemerolehan untuk pelajar-pelajar bahasa pertama yang berlainan daripada apa yang terdapat dalam kajian Dulay dan Burt (bahasa kedua) dan de Villiers dan de Villiers (bahasa pertama). Beliau mencadangkan bahawa urutan yang didapati apabila BSM digunakan harus dibandingkan dengan keputusan yang didapati daripada ujian-ujian yang memerlukan pelajar menghasilkan bahasa secara spontan.

Satu kelemahan yang lain ialah bahawa kajian-kajian yang melibatkan morfem-morfem dalam situasi-situasi yang wajib tidak boleh memperlihatkan wawasan-wawasan mengenai aspek-aspek pemerolehan bahasa yang lain. Di sini saya merujuk kepada ciri-ciri antarabahasa atau dialek peralihan setiap pelajar. Ini termasuk "overgeneralizations" dan bentuk-bentuk peralihan (transitional forms) yang lain. Kajian-kajian morfem seperti kajian yang dijalankan oleh Dulay dan Burt menekankan hasil pemerolehan, bentuk-bentuk permukaan (surface forms) dan bukannya proses yang terletak di bawah hasil itu. Pada pendapat saya, kita harus meneari perhubungan di antara bentuk-bentuk permukaan yang digunakan oleh seseorang pelajar dan proses yang terletak di bawahnya yang menimbulkan (generate) bentuk-bentuk tersebut. Ini adalah perlu sekiranya kita ingin tahu jalan yang diambil oleh pelajar-pelajar semasa memperoleh berbagai-bagai bentuk. Menurut Dulay dan Burt bentuk-bentuk ini boleh dikesan kepada "the creative construction process" tetapi kajian-kajian morfem tidak boleh menghasilkan sebarang wawasan mengenai proses pemerolehan.

Wode, Bahns, Bedey dan Frank berpendapat seperti berikut:

“... the morpheme order approach misses what makes language acquisition attractive for, and subject to, developmental investigations, namely, to discover how language is processed by the child for the purpose of acquisition. This processing is reflected in the way that children decompose complex structural patterns and rebuild them step by step until they finally reach target - like mastery. Therefore, pre-target like regularities must be regarded as an essential part of the total process of acquiring a language. Consequently, we need a concept broad enough to incorporate these facts.”⁵

Dan sekali lagi dalam rencana yang sama mereka berkata:

“Of course, the morpheme order approach does not deny the fact that language acquisition is a developmental process. However, by focusing on the relative chronology of target-like mastery of several items, this approach necessarily misses all developments leading toward and preceding the final state of achievement.”⁶

Apa yang dititikberatkan di sini ialah bahawa urutan morfem dan urutan pengembangan (developmental) memberi tumpuan kepada aspek-aspek yang berlainan dalam keseluruhan proses pemerolehan bahasa kedua. Apa yang perlu sekarang ialah pemahaman yang lebih mendalam mengenai mekanisma-mekanisma yang terlibat dalam pemerolehan bahasa kedua. Dan pemahaman ini memerlukan penyelidikan berkenaan urutan-urutan pengembangan bagi struktur-struktur yang tertentu, bukan sahaja tertumpu kepada kajian morfem.

Data yang dikemukakan oleh Wode et al menunjukkan bahawa pengajian struktur-struktur peralihan dari perspektif urutan pengembangan boleh memperlihatkan wawasan yang lebih mendalam daripada kajian-kajian yang melibatkan bentuk-bentuk yang akhir.

Kajian-kajian morfem juga tidak boleh mengkaji masalah pengelakan. Misalnya Dulay dan Burt dalam kajian mereka tidak membuat sebarang kenyataan mengenai struktur-struktur yang dielakkan oleh kanak-kanak yang terlibat dalam kajian ini. Wode et al memberikan satu contoh mengenai masalah pengelakan. Mereka

melaporkan bahawa seseorang subjeknya tidak menghasilkan pembinaan (construction) yang melibatkan struktur yang berikut:

N + 's + N

di mana N pertama bukannya nama seorang. Menurut Wode ujaran seperti "Helen's Cat", dan "Anne's pet" dapat dihasilkan tetapi ujaran seperti "the cat's tail" tidak dapat dihasilkan. Perkara ini timbul kerana dalam bahasa ibunda pelajar itu, dalam kes ini bahasa yang dirujukan adalah bahasa German, ujaran-ujaran seperti "the cat's tail" dianggap sebagai bukan gramatis. Ada kemungkinan bahawa subjek-subjek Dulay dan Burt telah mengelakkan beberapa struktur kerana dalam bahasa Sepanyol struktur-struktur yang dielakkan itu dianggap sebagai bukan gramatis.

Satu masalah lagi adalah berkaitan dengan kelemahan kajian-kajian melintang berbanding dengan kajian-kajian membujur. Kajian-kajian melintang tidak dapat membezakan di antara "true mastery of forms" dan apa yang dirujukan sebagai "premature forms". Menurut Wode, perkara ini jelas sekiranya kita meneliti bagaimana tanda jamak /s/ dalam bahasa Inggeris biasa diperolehi oleh pelajar-pelajar. Kajian-kajian pemerolehan bahasa pertama yang dijalankan oleh Ervin (1964) dan Cazden (1972) telah memperlihatkan bahawa kanak-kanak yang baru mempelajari bentuk ini menggunakannya dengan betul, iaitu *feet, sheep, fish* dan lain-lain. Tetapi dalam tempoh peralihan mereka memperlihatkan kecenderungan untuk menambahkan tanda /s/ kepada perkataan-perkataan tersebut. Wode et al telah menarik perhatian kepada bukti yang menunjukkan bahawa di peringkat akhir sahaja pelajar-pelajar tersebut dapat menggunakan bentuk ini dengan betul. Ada kemungkinan juga bahawa pelajar-pelajar bahasa kedua juga dapat menggunakan "premature forms" tetapi kajian-kajian membujur sahaja dapat memperlihatkan wawasan seperti ini. Kita tidak tahu sama ada subjek-subjek Dulay dan Burt menggunakan "premature forms" atau "final forms".

Selain daripada itu Rosansky berpendapat bahawa pada hakikatnya keputusan kajian membujur tidak selalunya mengesahkan keputusan kajian melintang. Di sini saya ingin merujuk kepada kajian yang dijalankan oleh Hakuta. Subjek Hakuta ialah seorang kanak-kanak perempuan berumur lima tahun yang mempelajari bahasa Inggeris di Amerika Syarikat. Pada pendapat saya, kajian ini sangat penting. Yang pertama, ini adalah satu kajian membujur. Dalam tempoh lima bulan pertama kajian itu, subjek ini hampir-hampir tidak menghasilkan bahasa Inggeris secara lisan. Satu perkara lain yang saya ingin tekankan adalah bahawa Hakuta cuba mencungkil data daripada subjeknya dalam situasi permainan biasa, "in natural play situation". Pada pendapat saya, teknik ini lebih sesuai daripada BSM bagi tujuan

mencungkil komunikasi yang biasa (authentic), dan prestasi pelajar mungkin tidak dapat dijejaskan atau dipengaruhi oleh monitornya. Keputusan Hakuta tidak mengesahkan penemuan-penemuan Dulay dan Burt. Tetapi Dulay dan Burt tidak memberi perhatian yang wajar kepada kajian ini, dan sebaliknya menekankan kajian yang dijalankan oleh Makino yang melibatkan 800 pelajar. Ini adalah perkara yang menghairankan. Yang pertama, subjek-subjek Makino adalah belia-belia remaja sedangkan subjek Hakuta berusia lima tahun, agak sama dengan umur subjek-subjek Dulay dan Burt. Yang kedua, subjek-subjek Makino mempelajari bahasa Inggeris di negeri Jepun tetapi subjek Hakuta mempelajari bahasa Inggeris di persekitaran tuan rumah. Oleh yang demikian, saya berpendapat bahawa lebih berfaedah sekiranya kita dapat membandingkan keputusan Dulay dan Burt dengan keputusan Hakuta.

Kelemahan yang saya ingin kemukakan sekarang adalah berdasarkan kepada semua yang telah saya katakan tadi, dan mungkin boleh dianggap sebagai kelemahan yang paling serius. Bolehkah kita menerima penemuan Dulay dan Burt bahawa ada satu urutan pemerolehan sejagat bagi pelajar-pelajar yang mempelajari bahasa Inggeris sebagai bahasa kedua?

Menurut Dulay dan Burt beberapa mekanisma kognitif sejagat memainkan peranan yang penting semasa kanak-kanak mempelajari bahasa Inggeris sebagai bahasa kedua, dan bahasa kedua lebih daripada bahasa pertama membimbing proses pemerolehan bahasa kedua. Oleh itu, mereka menyimpulkan bahawa urutan am bagaimana beberapa struktur sintaksis dan morfologi diperolehi untuk semua pelajar tidak mengambilkira bahasa ibunda setiap pelajar.

Saya tidak bersetuju sepeuhnya dengan pendapat ini walaupun saya rasa kita mesti memberi tumpuan yang wajar kepada bahasa sasaran. Pada pendapat saya, kita seharusnya mengambilkira peranan yang dimainkan oleh bahasa ibunda dan pengaruhnya ke atas urutan pemerolehan bagi beberapa morfem yang tertentu dalam bahasa sasaran. Walau bagaimanapun, saya rasa pengakuan yang Wode et al kemukakan merupakan satu pandangan yang terlampau:

"Since reliance on L1 is an integral part of L2 acquisition, ... it follows that any L2 developmental sequence of a given structural area of English will differ as a function of the L1 acquired previously. This, in turn, is bound to reflect back on the gross overall morpheme order"⁷

Saya rasa urutan pemerolehan morfem bagi pelajar-pelajar bahasa kedua mungkin memperlihatkan variasi yang agak besar. Apa yang

saya ingin tegaskan di sini ialah sarjana-sarjana tidak begitu faham mengapa pelajar-pelajar bahasa kedua memperoleh beberapa morfem sebelum morfem-morfem lain. Dua perkara mesti dipertimbangkan di sini. Pertama, saya bersetuju dengan Wode et al yang berkata bahawa kita tidak boleh mengandaikan bahawa morfem-morfem dalam bahasa Inggeris boleh dibandingkan dari segi pemerolehan. Mereka berpendapat bahawa andaian tersebut tidak berasas kerana ciri-ciri formal morfem adalah berlainan. Pada pendapat saya sarjana-sarjana harus menjelaskan asas teoretis bagi urutan pemerolehan morfem dan mesti mendapat sokongan empirik untuk pandangan-pandangan mereka. Kedua, kajian-kajian morfem semestinya memberi penjelasan yang munasabah untuk urutan pemerolehan. Larsen-Freeman telah menimbangkan beberapa penjelasan, misalnya kesulitan (sintaksis, semantik dan sebagainya), kematangan kognitif, pengalaman pelajar dan strategi-strategi yang digunakan untuk memproseskan bahasa, tetapi berpendapat bahawa setiap penjelasan tersebut tidak begitu memuaskan. Namun demikian, kesimpulan beliau adalah seperti berikut:

“That morpheme frequency of occurrence in native speaker speech is the principle (sic) determinant for the oral production morpheme order of second language learners”⁸

Kita tidak seharusnya menerima kesimpulan yang Larsen-Freeman kemukakan tetapi patut memberi satu penjelasan yang munasabah. Tetapi Dulay dan Burt tidak mengemukakan sebarang penjelasan pun.

Kajian Dulay dan Burt boleh dianggap sebagai satu usaha perintis dalam bidang urutan pemerolehan morfem. Penemuan-penemuan mereka telah pun disahkan oleh kajian-kajian yang dijalankan oleh sarjana-sarjana yang lain. Semua kajian tersebut telah mengesahkan bahawa pelajar-pelajar bahasa kedua (kanak-kanak dan dewasa) memperlihatkan satu urutan pemerolehan semulajadi bagi beberapa morfem yang tertentu. Saya tidak bertujuan mengenyepikan penemuan-penemuan tersebut. Tujuan saya ialah hanya untuk menarik perhatian kepada beberapa kelemahan teoretis dan metodologi dalam kajian-kajian morfem dengan meneliti secara terperinci satu kajian yang tertentu. Saya telah menunjukkan bahawa kita tidak boleh mengkaji tujuan-tujuan dan kesimpulan-kesimpulan yang dikemukakan sahaja. Kita juga seharusnya menjelaskan andaian-andaian dan asas yang terletak di bawah setiap kajian.

Seperti yang dikatakan tadi kesahihan *BSM* sebagai satu ukuran untuk menilai perkembangan linguistik telah pun dipersoalkan. Urutan-urutan yang didapati apabila *BSM* digunakan mesti dibandingkan dengan keputusan berdasarkan bahasa yang dihasilkan secara spontan. Di samping itu *BSM* sebagai satu teknik untuk mencungkil data

mesti ditimbangan semula. Ini bermaksud bahawa persoalan urutan pemerolehan morfem pada amnya mesti dikaji semula oleh sarjana-sarjana yang berminat dalam bidang ini.

Nota-nota

1. D.D. Steinberg (1982) *Psycholinguistics: Languages Mind and World*. London. Longman, m.s. 144.
2. Dulay H and M. Burt "Natural Sequences in Child Second Language Acquisition." *Language Learning*, Jil. 24, Bil. 1, m.s. 40.
3. Perkins, K and D. Larsen-Freeman "The Effect of Formal Language Instruction on the Order of Morpheme Acquisition" *Language Learning*, Jil. 25, Bil. 2, m.s. 2-40.
4. Op.cit. m.s. 243.
5. Wode H, J Bahns, H. Bede and W. Frank "Developmental Sequence: An Alternative Approach to Morpheme Order" *Language Learning*, Jil. 28, Bil. 1, m.s. 176.
6. Op.cit. m.s. 181
7. Op.cit. m.s. 184.
8. Larsen-Freeman, D. "An Explanation for the Morpheme Acquisition Order of Second Language Learners", *Language Learning*, Jil. 26, Bil. 1, m.s. 132.

Rujukan

- Cook, V.J "Second Language Learning: A Psycholinguistic Perspective" in Kinsella, V (Penyunting) (1982) *Surveys 1*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dulay, H., Burt, M. and Krashen, S. (1982), *Language Two*, New York: Oxford University Press.
- Dulay, H. and Burt, M. "Natural Sequences in Child Second Language Acquisition", *Language Learning*, Jil. 24, Bil. 1.
- Krashen, S. (1981) *Second Language Acquisition and Second Language Learning*. Oxford. Pergamon Press. (1982)
- . *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. Oxford. Pergamon Press.
- . . . "Is the Natural Order and Artifact of the Bilingual Syntax Measure?", *Language Learning*, Jil. 28, Bil. 1
- Krashen, S., Sclarizza, V., Feldman, L, Fathman, A. "Adult Performance on the SLOPE Test: More Evidence for a Natural Sequence in Adult Second Language Acquisition", *Language Learning*, Jil. 26, Bil. 1.
- Larsen-Freeman, D "An Explanation for the Morpheme Acquisition Order of Second Language Learners", *Language Learning*, Jil.26, Bil. 1

- Perkins, K. and Larsen-Freeman, D. "The Effect of Formal Language Instruction on the Order of Morpheme Acquisition", *Language Learning*, Jil. 25, Bil. 2.
- Porter, J. "A Cross-Sectional Study of Morpheme Acquisition in First Language Learners", *Language Learning*, Jil. 27, Bil: 1.
- Slobin, D. I. (1979) *Psycholinguistics* Glenview, Illinois: Scott, Foresman.
- Steinberg, D. D. (1982) *Psycholinguistics: Language, Mind and World*, London: Longman.
- Wode, H., Bahns, J., Bedey, H. and Frank, W. "Developmental Sequence: An Alternative Approach to Morpheme Order", *Language Learning*, Jil. 28, Bil. 1.